

Золотарьова Ольга Володимирівна
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровського державного технічного університету (м. Кам'янське), zolotaryova@ukr.net
Ковалевська Аліна Олександрівна
студентка 2 курсу кафедри фінансів та обліку
Дніпровського державного технічного університету

ПОТЕНЦІАЛ ТА РИЗИКИ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ BITCOIN В УКРАЇНІ ЯК НОВОЇ ФОРМИ ФІНАНСОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.

Золотарёва Ольга, Ковалевская Алина
ПОТЕНЦИАЛ И РИСКИ ОПЕРАЦИЙ С
КРИПТОВАЛЮТОЙ BITCOIN В УКРАИНЕ
КАК НОВОЙ ФОРМЫ ФИНАНСОВОГО
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Zolotaryova Olga, Kovalevskaya Alina
POTENTIAL AND RISKS OF
OPERATIONS WITH CRITEWARE
BITCOIN IN UKRAINE AS A NEW FORM
OF FINANCIAL ENTREPRENEURSHIP

У теперішній час з'являються все нові форми та об'єкти фінансового підприємництва. Зокрема, значну увагу викликає питання законодавчого врегулювання та розробки правових основ операцій з криптовалютою Bitcoin в Україні, які, на нашу думку, можна певною мірою віднести до фінансового підприємництва. Адже підходи до визначення статусу та умов обертання згаданої криптовалюти залишаються доволі дискусійним і потребують детальнішого вивчення, зважаючи на перспективи, які відкриває ця форма підприємництва.

Слід зазначити, що Bitcoin, BTC або біткоїни – це електронна або віртуальна валюта, яка існує тільки у вигляді цифр на моніторі або екрані його смартфона. Мережа Bitcoin принципово не має єдиного емісійного центру, тобто місця, де ця валюта виробляється. Сам процес виробництва біткоїнів називається «майнінг», участь у ньому може прийняти будь-яка людина, що має комп'ютер. Суть майнінгу – це діяльність з підтримки розподіленої платформи і створення нових блоків з можливістю отримати винагороду в формі нових одиниць і комісійних зборів у різних криптовалютах і, зокрема, у наданні потужностей свого комп'ютера для обчислювальних операцій.

Розробка тимчасової мережі для обороту біткоїни була розпочата в 2007 році. В її основу були покладені принципи «b-money» – криптовалюти, придуманої ще в 1998 році. Протокол, у якому була описана мережа Bitcoin, був опублікований у 2009 році, а вже в травні 2010-го була здійснена перша угода – один власник біткоїнів за 10 тисяч монет придбав у іншого 2 піци. Отже, біткоїни можна використати для оплати товарів і послуг, для переказів і інших транзакцій, а також можна вивести – обміняти на фізичні гроші. Володіти криптовалютою BTC може будь-яка фізична чи юридична особа. Для цього достатньо пройти процедуру реєстрації на офіційному сайті Bitcoin і встановити відповідне програмне забезпечення, за допомогою якого користувач і буде здійснювати операції і контролювати свій BTC-гаманець.

Система Bitcoin має певні мінуси, зокрема: біткоїни досі відомі вкрай обмеженому колу людей, як наслідок, витратити їх на будь-якої товар або послугу не завжди просто; як і у більшості молодих валют, курс біткоїни вельми нестійкий – практично кожна велика угода так чи інакше відбивається на вартості BTC; програмне забезпечення системи і її функціональність досі продовжують розроблятися.

До переваг системи Bitcoin і самої криптовалюти варто віднести: рекордно низькі, а, найчастіше, і абсолютно безкоштовні комісії; оперативність – здійснення будь-якої транзакції незалежно від відстані та суми займає не більше півгодини; необмеженість – для транзакції необхідний тільки доступ до інтернету; неможливість блокування рахунку; неможливість відсутити біткоїни-заощадження; відсутність єдиного емісійного центру і «друкарського грошового верстата», включивши який можна знизити вартість однієї віртуальної одиниці; високий рівень анонімності і безпеки.

У теперішній час стрімке зростання курсу криптовалюти однозначно вказує на те, що їй забезпечено гідне майбутнє, що формує можливість розвивати завдяки операціям з нею різні форми фінансового підприємництва.

В українському суспільстві зараз уже має місце досить серйозний обіг криптовалюти. Багато людей цікавляться майнінгом і організують бізнес. При цьому вони не порушують жодного законодавства, платять податки, не дивлячись на те, що немає чітких роз'яснень про те, як саме слід оподатковувати операції з криптовалютою [1]. Справа в тому, що ще в листопаді 2014 року Національний банк України дав роз'яснення, що він розглядає «віртуальну валюту» біткойн як грошовий сурогат, який не забезпечений реальною вартістю, і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства. Однак роз'яснення НБУ не встановлює відповідальність за використання криптовалюта і тому є радше пересторогою, ніж нормою.

На сьогоднішній день назріла необхідність позначити позицію законодавчих органів влади в Україні позначити свою позицію – як визначається ця криптовалюта, і які саме потрібно платити з неї податки.

У світі ставлення до системи віртуальних грошей істотно відрізняється. Деякі країни їх заохочують (Австралія, Німеччина, Нідерланди, Нова Зеландія, Сінгапур), деякі встановлюють для цифрових грошей серйозні обмеження (Індонезія, Китай, Росія). Прямі заборони на сьогоднішній день встановлені тільки в Болівії, Еквадорі, Таїланді і В'єтнамі. Більшість урядів вибрали лінію нейтралітету, уникаючи будь-яких рішень щодо віртуальної валюти. У деяких країнах, наприклад, у Японії, криптовалюта визнається фінансовим активом. При цьому електронні гроші не вважається законним платіжним засобом, а розглядаються як засіб обміну. У Канаді ж, навпаки, можна навіть отримати цифрову заробітну плату. А криптовалюта, отримана в результаті майнінгу, обкладається прибутковим податком. Іспанія ще в 2014 році визнала біткойн офіційною платіжною системою. Ця ініціатива виходила від податкової інспекції країни, яка провела аналіз використання криптовалюта в країні і прийшла до висновку, що цей процес необхідно легалізувати і оподаткувати [2].

Чинний податковий кодекс України зобов'язує декларувати дохід, отриманий на території України і сплачувати відповідні податки. У той же час, поки біткойн офіційно не визнаний в Україні, тому і адмініструвати операції з криптовалютою, фактично, майже неможливо.

Відносно цього існує рішення Європейського суду з прав людини від 22 жовтня 2015 року у справі «Хедквіст проти Швеції», де суд ухвалив, що операції з біткойнів і іншими віртуальними валютами на території Євросоюзу не повинні обкладатися податком на додану вартість. Слід зазначити, що рішення Європейського Суду є обов'язковими на території України [2].

При цьому потрібно враховувати, що дохід фізичної особи, отриманий у вигляді цифрової валюти, в Україні оподатковується за стандартною ставкою 18 %, а прибуток юридичних осіб – залежно від системи оподаткування такої особи.

Отже, ризики, пов'язані з використанням цифрових грошей, безсумнівно, існують. Однак вони пов'язані не стільки з самою криптовалютою, скільки з відсутністю конкретних норм права, що регулюють її обертання. Так чи інакше, незалежно від думки уряду, віртуальні гроші існують і використовуються в Україні. І чим раніше держава врегулює правовий статус криптовалюти, тим швидше і якісніше зміниться наш фінансовий ринок і будуть сформовані передумови для розвитку даної форми фінансового підприємництва.

Список використаних джерел

1. Козюбенко С. «Запретный» Bitcoin: что нужно знать о криптовалюте в Украине // Апостроф. – 19.08.2017. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://apostrophe.ua/article/business/2017-08-19/zapretniy-bitcoin-chto-nujno-znat-o-kriptovalyute-v-ukraine/13943>
2. Мясник Н. Законны ли биткоины в Украине // Экономическая правда. – 11.08.2017. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2017/08/11/627993/>